

Araştırma Türü: Araştırma Makalesi

2020;1(2): 71 – 84

Geliş Tarihi: 08.09.2020

Kabul Tarihi: 05.12.2020

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN VE KİŞİLERARASI PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN BELİRLENMESİ

Veysel KAPLAN¹

¹ Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı

Öz

Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin hissettikleri anksiyete düzeyini ve kişiler arası problem çözme becerilerini tespit etmek amacıyla, tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanan sosyodemografik veri formu, Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ) ve Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (KPÇE) kullanılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalamalarının $19,76 \pm 1,38$ ve %72,8'inin kadın olduğu belirlenmiştir. Ayrıca %23,3'ünün üniversiteye ve yeni sosyal çevreye alışmanın zor olduğu, %69,9'unun ekonomik durumunun orta ve %46,6'sının hemşirelik eğitiminde zorlandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin, BAÖ toplam puan ortalaması $17,81 \pm 10,32$, Probleme Olumsuz Yaklaşma puan ortalaması $43,66 \pm 12,67$, Yapıcı Problem Çözme puan ortalaması $54,21 \pm 11,10$, Kendine Güvensizlik puan ortalaması $13,66 \pm 4,49$, Sorumluluk Alamama puan ortalaması $11,75 \pm 4,4$ ve Israrcı-Sebatkar Yaklaşım puan ortalaması $15,6 \pm 4,9$ olarak belirlenmiştir.

Çalışma sonucunda, öğrencilerin orta düzeyde anksiyete hissettiklerini ve orta düzeyde kişiler arası problem çözme becerisine sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Hemşirelik Öğrencileri, Kişilerarası Problem Çözme

Sorumlu Yazar: Veysel KAPLAN
e-posta: vyslkpln@hotmail.com
ORCID ID: 0000-0001-9082-1379

DETERMINATION OF NURSING STUDENTS' ANXIETY LEVELS AND INTERPERSONAL PROBLEM SOLVING SKILLS

Abstract

The study was conducted descriptively in order to determine the level of anxiety and their interpersonal problem-solving skills by nursing students.

Sociodemographic data form prepared by the researcher, Beck Anxiety Inventory (BAI) and Interpersonal Problem Solving Inventory (BPCE) were used in the study. It was determined that the average age of the students was 19.76 ± 1.38 and 72.8% were women. In addition, it was determined that 23.3% of them had difficulty in getting used to the university and the new social environment, 69.9% of them had medium economic status and 46.6% had difficulty in nursing education. It was determined students' BAI total score average was 17.81 ± 10.32 , Negative Approach to Problem mean score was 43.66 ± 12.67 , Constructive Problem Solving mean score was 54.21 ± 11.10 , Self-Insecurity mean score was 13.66 ± 4.49 , Lack of Responsibility mean score was 11.75 ± 4.4 and Insistent-Persistent Approach score was 15.6 ± 4.9 .

As a result of the study, it was determined that the students felt moderate level of anxiety and had moderate interpersonal problem solving skills.

Keywords: Anxiety, Interpersonal Problem Solving, Nursing Students

GİRİŞ

Doğum ile başlayan kişilerarası ilişkiler, ilk zamanlar çevreye gösterilen yakınlık ve sevgi tepkileri ile sınırlı iken ilerleyen dönemlerde karşılıklı etkileşim şeklini alarak ortak paylaşımlara dönüşmektedir (Ekinci ve ark., 2012). Bu dönüşüm, özellikle yetişkinliğe geçişle birlikte kişiliğin oluştuğu, toplumsal var oluşun başladığı, sosyal etkileşimleri arttığı ve kişilerarası ilişkilerin anlam kazandığı gençlik döneminde gerçekleşmektedir (Adler, 2015; Deniz ve Sümer, 2010).

Sosyal ve ruhsal olgunlaşmanın gerçekleştiği gençlik dönemi, bireyin yaşıyla da ilişkili olarak genelde üniversite eğitimi alınan döneme denk gelmektedir. Yükseköğrenime başlamalarıyla birlikte genç bireyler bu dönemde; aileden ayrılarak yalnız yaşama, yeni bir çevreye uyum, yeni arkadaş edinme, ekonomik güçlükler, gelecekteki mesleki ve çalışma yaşamına ilişkin endişeler gibi birçok durumla karşı karşıya kalmaktadır (Çelikel ve ark. 2008; Yılmaz ve Ocağcı, 2010). Birçok çalışma, yaşanan bu sosyal, kültürel ve ekonomik değişikliklere uyum gösterememe ya da baş edememe nedeniyle üniversite öğrencilerinin sıkıntı, karamsarlık, isteksizlik, psikosomatik yakınmalar, kişiler arası ilişkilerde sorunlar, uykusuzluk, iç daralması, isteksizlik gibi yakınmalar yaşadıklarını göstermektedir (Bayram ve Bilgel, 2008; Balanza ve ark., 2008; Yılmaz ve Ocağcı, 2010).

Üniversite öğrencileri içinde özellikle hemşirelik gibi uygulamalı alanlarda eğitim gören öğrenciler ise gençlik döneminde yaşanan sosyal zorlanmalara ek olarak eğitim faaliyetlerine ilişkin birtakım zorlanmalar da yaşamasına neden olmaktadır (Bektaş, 2004). (Arabacı ve ark., 2015; Erbil , Kahraman ve Bostan, 2006). Hemşirelik eğitiminde var olan hem teorik hem de uygulamalı dersler ile ilgili aşırı bilgi yükü, hastaya zarar verme kaygısı, hasta ve hasta yakınlarından olumsuz tepkilerle karşılaşma endişesi, acil durumlarda hızlı karar alma gereği, tıbbi aletlerin kullanımında yaşanan problemler, ölüm ile karşılaşma ihtimali gibi özel durumlar öğrencilerde anksiyete ve kişiler arası problemlere neden olabilmektedir (Arabacı ve ark., 2015; Bıró ve ark., 2010; Erbil, Kahraman ve Bostan, 2006; Peng ve ark., 2012). Ayrıca özellikle uygulama dersleri için buldukları alanlarda farklı yaş, cinsiyet, kültür ve sosyoekonomik durumda olan bireylerle, zor durumlarda karşılaşmakta ve yoğun şekilde etkileşime girmektedirler. Bu alanlara uyum sağlama, etkileşim halinde oldukları personel, hasta ve hasta yakınları ile olumlu ilişkiler geliştirme ve onlar tarafından kabul görme gerekliliği öğrencilerin yine anksiyete ve

kişiler arası problemler yaşamalarına neden olabilmektedir (Çam ve Tümkaya, 2006; Karaca ve ark., 2017; Kavaklı, 2018; Öz ve Hiçdurmaz, 2012).

Yetişkin dünyasına adım atan ve üniversite yaşamıyla birlikte kişilerarası ilişkileri çeşitlenen bireyler, kişilerarası ilişkilerinde karşılaştıkları problemlerin çözümünde daha yapıcı olmak, sorunlarla ilgili sorumluluk almak zorunda kalmaktadırlar (Çam ve Tümkaya, 2006). Ancak üniversite öğrencilerinin sorunları ve baş etme yöntemleri ile ilgili yapılan çalışmalarda, öğrencilerin yoğun anksiyete yaşadıkları her şeyi olurlarına bırakma, ağlayarak sakinleşmeye çalışma gibi etkisiz çözüm yöntemleri ve yönelimleri kullandıkları tespit edilmiştir (Arabacı, ve ark., 2015; Erbil ve ark., 2006; Gümüş ve Zengin, 2018; Karaca ve ark., 2017; Kacur ve Atak, 2011). Öğrencilerin yaşadıkları kişiler arası problemler veya anksiyete ile baş edebilmeleri bireysel gelişimleri, sosyal etkileşimlerinin etkinliği ve meslek yaşamlarında verecekleri bakım, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin kalitesi gibi birçok alan için oldukça önemlidir. Bu bağlamda çalışmamız, hemşirelik öğrencilerinin eğitim-öğretim ve sosyalizasyon süreçleri içinde hissettikleri anksiyete ve yaşadıkları kişiler arası problemlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Amacı / Şekli

Araştırma, gelecekte sağlık hizmeti verecek olan hemşirelik öğrencilerinin anksiyete düzeylerini ve kişilerarası problem çözme yönelimlerini tespit etmek amacıyla, tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma veri toplama süreci ve uygulama, Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Güz dönemi (10/09/2018 – 10/01/2019) içerisinde yapılmıştır. Araştırmanın evreni, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmacınının 1, 3 ve 4 sınıflar ile yürütülen derslerinin var olması ve öğrenci-egitici ilişkisine bağlı olarak öğrencilerin not kaygısı yaşayabilecekleri düşünülerek çalışmanın ikinci sınıfta (n=100) uygulanmasına karar verilmiştir. Örneklem seçimine gidilmeksizin tüm evren çalışmaya dahil edilmiştir.

Araştırmaya Dahil Edilme / Dışlama Kriterleri

Dahil Edilme Kriterleri

- Araştırmanın yapıldığı tarihlerde Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik 2. sınıf öğrencisi olarak eğitim-öğretime devam eden,
- Veri toplama araçlarının doldurulması ve yapılacak oturumlarda iletişimi engelleyecek işitme, konuşma ve anlama yönünden problemi olmayan,
- Araştırmaya katılmaya gönüllü, 18 yaşından büyük bireyler çalışmaya dahil edilmiştir.

Dışlama Kriterleri

- Araştırmanın yapıldığı tarihlerde (17/09/2018 – 10/01/2019) Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik 2. sınıf öğrencisi olarak eğitim-öğretime devam etmeyen,
- Veri toplama araçlarının doldurulması ve yapılacak oturumlarda iletişimi engelleyecek işitme, konuşma ve anlama yönünden problemi olan,
- Araştırmaya gönüllü olmayan, 18 yaşından küçükler çalışmaya dahil edilmemiştir.

Veri Toplanması

Veriler, katılımcılarla yüzyüze görüşülerek araştırmanın amacı hakkında bilgi verildikten sonra, “Sosyodemografik Veri Toplama Formu”, anksiyete düzeylerini belirlemek için “Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ)” ve kişilerarası problem çözme yönelimlerini tespit etmek amacıyla “Kişilerarası Problem Çözme Envanteri” uygulanarak toplanmıştır. Anketlerin toplanması yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür.

Veri Toplama Formu

Araştırmacı tarafından literatür incelenerek oluşturulan form, öğrencilerin yaş, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, anne-baba çalışma durumu ve ekonomik durumu gibi sosyodemografik özellikleri tanımlamaya yönelik sorular içermektedir. Ayrıca formda öğrencilerin aldıkları hemşirelik eğitiminin zorluk derecesine dair düşüncelerini ve üniversiteye uyum sürecini belirlemeye yönelik sorularda yer almaktadır.

Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ)

BAÖ, anksiyeteyi depresyondan ayırt edebilmek için Beck ve arkadaşları (1988) tarafından geliştirilmiştir (Beck ve ark., 1988). Öz değerlendirilenin yapıldığı 21 maddeden oluşan ölçek 0-3 arası Likert tiptedir ve puan aralığı 0-63'tür. Alınan toplam puanın yüksek olması, yaşanan anksiyetenin şiddetini yüksek olduğunun göstergesidir (Ulusoy, Şahin ve Erkmen, 1998). Ölçeğin kesme puanları Sarıaydın ve arkadaşlarının çalışmasında, 0-7 puan düşük, 8-15 puan hafif, 16-25 puan orta, 26 puan ve üzeri ise şiddetli düzeyde anksiyete şeklinde sınıflandırılmıştır (Sarıaydın ve ark., 2018). Ölçeğin, Türkiye için geçerlilik güvenirlik çalışması ise Ulusoy ve arkadaşları (1998) tarafından yılında yapılmış ve Cronbach alfa iç güvenirlik katsayısı 0,93 olarak tespit edilmiştir (Ulusoy, Şahin ve Erkmen, 1998). Bu çalışmada ise Cronbach alfa iç güvenirlik katsayısı 0,87 olarak tespit edilmiştir.

Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (KPÇE)

Çam ve Tümkaya tarafından 2007 yılında geliştirilmiştir. Bireylerin, kişilerarası problem çözme yönelim ve becerilerini ölçmeyi amaçlayan ve 50 maddeden oluşan Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (KPÇE) 1-5 arası Likert tiptedir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması kişilerarası problem çözme becerisinin yüksek olduğunu göstermektedir. Toplam puanı olmayan ölçek, alt ölçek puanları üzerinden değerlendirilmektedir. Alt ölçekler; Probleme Olumsuz Yaklaşma (POY), Yapıcı Problem Çözme (YPC), Kendine Güvensizlik (KG), Sorumluluk Almama (SA) ve Israrcı-Sebatkar Yaklaşım (ISY) alt ölçekleri olarak adlandırılmıştır. Envanterin alt ölçek puanlarının iç tutarlılık Cronbach Alfa katsayıları POY=0,91, YPC=0,88, KG=0,67, SA=0,74 ve ISY=0,70'dir (Çam ve Tümkaya, 2007). Bu çalışmada ise Cronbach alfa iç güvenirlik katsayıları POY=0,89 YPC=0,91 KG=0,81 SA=0,79 ISY=0,68 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen veriler değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 20 programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodların (Ortalama, Standart sapma) yanısıra gruplar arası karşılaştırmada Kruskal Wallis testi kullanıldı. Sonuçlar % 95'lik güven aralığında, anlamlılık $p<0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

Verilerin değerlendirilmesi SPSS 18.0 paket programında yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde öğrencilerin tanıtıcı özelliklerini incelemek amacıyla yüzdelik, aritmetik ortalama ve standart sapma, ayrıca ölçekler arasındaki ilişki için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Sonuçlar % 95'lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırma planlandıktan sonra, etik kurul ve ilgili kurum izinleri alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma bulgularının Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü ikinci sınıf öğrencilerinden araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin tüm soruları cevaplandırması ve bu cevaplamanın içtenlikle olması bu çalışmanın güçlü yönüdür. Sadece bir devlet üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü öğrencilerinde yapılması nedeniyle sonuçların tüm hemşirelik öğrencilerine genellenememesi araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ortalamalarının $19,76 \pm 1.38$, %72,8'inin kadın olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %23,3'ü üniversiteye ve yeni sosyal çevreye alışma sürecinin zor, %69,9'u ekonomik durumunun orta ve %46,6'sı hemşirelik eğitiminin zor olduğu belirtmişlerdir (Tablo-1).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Özelliklerin Dağılımı

Özellikler	S	%
Yaş (yıl, $X \pm SS$)	19.76 ± 1.38	Min.12 / Max. 26
Cinsiyet		
Kadın	75	72.8
Erkek	28	28.2
Anne Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	18	16.5
İlköğretim Mezunu	75	72.8
Lise Mezunu	10	9.7
Üniversite Mezunu	1	1.0

Anne Çalışma Durumu		
Ev Hanımı	92	89.3
İşçi	4	3.9
Memur	7	6.8
Baba Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	2	1.9
İlköğretim Mezunu	71	68.9
Lise Mezunu	20	19.4
Üniversite Mezunu	10	9.7
Babanın Çalışma Durumu		
İşsiz	8	7.8
İşçi	37	35.9
Memur	14	13.6
Serbest Meslek	17	16.5
Emekli	27	26.2
Ekonomik Durum		
İyi	18	17.5
Orta	72	69.9
Kötü	13	12.6
Üniversiteye/Yeni Çevreye Uyum Durumu		
Kolay	19	18.4
Orta	60	58.3
Zor	24	23.3
Hemşirelik Eğitimine İlişkin Düşünceler		
Kolay	7	6.8
Orta	48	46.6
Zor	48	46.6

Hemşirelik öğrencilerinin BAÖ'den ve KAPÇE'nin alt boyutlarından alınan ortalama puanlar Tablo 2'de yer almaktadır. Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin BAÖ toplam puan ortalaması 17.81 ± 10.32 , Probleme Olumsuz Yaklaşma puan ortalaması 43.66 ± 12.67 , Yapıcı Problem Çözme puan ortalaması

54.21 ± 11.10, Kendine Güvensizlik puan ortalaması 13.66 ± 4.49, Sorumluluk Alamama puan ortalaması 11.75 ± 4.4 ve Israrıcı-Sebatkar Yaklaşım puan ortalaması 15.6 ± 4.9 olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Beck Anksiyete Ölçeği ve Kişilerarası Problem Çözme Envanterinden Aldıkları Toplam Puan Ortalamaları

Ölçekler	X±SS	Alınan Min- Max Değerler	Alınabilecek Min-Max Değerler
Beck Anksiyete Ölçeği	17.81 ± 10.32	1 - 43	0 - 63
KAPÇE - Probleme Olumsuz Yaklaşma	43.66 ± 12.67	20 - 80	16 - 80
KAPÇE - Yapıcı Problem Çözme	54.21 ± 11.10	20 - 80	16 - 80
KAPÇE - Kendine Güvensizlik	13.66 ± 4.49	7 - 29	7 - 35
KAPÇE - Sorumluluk Alamama	11.75 ± 4.4	5 - 25	5 - 25
KAPÇE - Israrıcı-Sebatkar Yaklaşım	15.6 ± 4.9	7 - 30	6 - 30

BAÖ ve KAPÇE'nin alt ölçekleri arasındaki ilişki Tablo 3'de görülmektedir. Buna göre, BAÖ ile KAPÇE'nin alt boyutlarından probleme olumsuz yaklaşma ve kendine güvensizlik puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Tablo 3. Öğrencilerin Beck Anksiyete Ölçeği ve Kişiler Arası Problem Çözme Envanteri Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

Ölçekler	Kişiler Arası Problem Çözme Envanteri				
	Probleme Olumsuz Yaklaşma	Yapıcı Problem Çözme	Kendine Güvensizlik	Sorumluluk Alamama	Israrıcı-Sebatkar Yaklaşım
Beck Anksiyete Ölçeği	r=0.481**	r=-0.149	r=0.190*	r=-0.029	r=-0.008

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

TARTIŞMA

Kişilerarası problem çözme becerisi, hemşirelerin sahip olması gereken temel yetenek ve yeterlilikler arasındadır. Farklı sorunları olan bireylere bakım verecek ve klinik ortamda karşılaşılan sorunları çözmek durumunda olacak olan hemşirelik öğrencilerinin kişiler arası problem çözme becerilerinin yüksek olması beklenmektedir (McEwen ve Brown, 2002). Çalışma sonuçlarımıza göre; hemşirelik öğrencilerinin KPÇE'nin alt boyutlardan aldıkları puan ortalamaları, kişiler arası problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğunu göstermiştir.

Bu çalışmada öğrenci hemşirelerinin kişilerarası problem çözme envanteri Probleme Olumsuz Yaklaşma alt boyutundan 43.66 ± 12.67 puan aldıkları tespit edilmiştir. Bu alt boyuttan elde edilecek 16-80 arasında değişmektedir. Bunun yanı sıra Kendine Güvensizlik alt boyutundan 13.66 ± 4.49 ve Sorumluluk Alamama alt boyutundan 11.75 ± 4.4 puanları aldığı tespit edilmiştir. Elde edilen puanların yüksek olması, öğrencilerin yaşadıkları kişiler arası problemler karşısında olumsuz yönelimler gösterdiklerine işaret etmektedir. Hemşirelikte kişiler arası problemleri çözmede, kişinin olgunlaşma düzeyi, hazır olma hali, sosyal çevre, aldığı eğitim seviyesi, problemi tanımlamadaki bilgi seviyesi, kişilerarası iletişimi, kaynak kullanımı, hastanın takibi ve haberleşme becerileri önemli etkenlerdir (Yıldırım ve Özkahraman, 2011). Öğrencilerin kişiler arası problemlerinde olumsuz yönelim göstermeleri hala gelişim döneminde olmaları ve bu etkenler açısından yetersiz olmaları ile ilişkilendirilebilir.

Hemşirelik, genel olarak stresli bir meslek olarak bilinmektedir (Özgür, Babacan ve Gürdağ, 2011). Tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesinde önemli sorumluluklarının ve hastayla etkileşimlerinin daha yoğun olması nedeniyle hemşirelerin stres ve anksiyete yönünden büyük risk altında oldukları söylenebilir. Hemşireler, yüksek stres kaynaklarından ve çalışma koşullarından kaynaklanan risk faktörlerini taşımaları nedeni ile potansiyel olarak anksiyete ruhsal bozukluklara yatkınlık göstermektedirler (Yılmaz, Hacıhasanoğlu ve Çiçek, 2006; Görgülü, 1988). Bu çalışmada öğrencilerin, BAÖ'den aldıkları ortalama puan 17.81 ± 10.32 olarak tespit edilmiştir. Çeşitli çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin anksiyete düzeyleri benzer şekilde orta düzeyde tespit edilmiştir (Gümüş ve Zengin, 2018; Papazisis ve ark., 2008). Çalışma sonuçlarımızda da öğrenciler katıldıkları klinik uygulamalar,

aldıkları teorik eğitimin zorluğu ve kişisel yaşamlarına bağlı var olan ekonomik zorluklar, eğitimin zorluğu gibi durumlar öğrencilerin anksiyete hissetmelerine neden olduğu düşünülmektedir

Araştırmada öğrencilerin kişilerarası problem çözme becerileri ile anksiyete düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Buna göre, BAÖ ile KAPÇE'nin alt boyutlarından probleme olumsuz yaklaşma ve kendine güvensizlik puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. İnsan hayatının devam ettirilebilmesi için gerekli olan ve gençlik döneminde yoğun şekilde hissedilen anksiyete, hafif ve orta düzeyde olduğu takdirde bireyin olumsuz durumlar ile baş edebilmesinin yanında sosyal faaliyetlerini ve kişilerarası ilişkilerini sürdürebilmesi için de itici bir güç olabilmektedir (Beck ve Clark, 1997; Beck ve ark., 1988). Ancak anksiyete yoğunluğunun artması, birey için birçok problemi de beraberinde getirmektedir. Kontrol edilmeyen ve yoğun hissedilen anksiyete bireyde, çevresindekiler tarafından olumsuz değerlendirileceği korkusu, kaçınma davranışları, kendini ifade etme ve diğerlerini anlamada güçlük gibi kişiler arası ilişkilerini olumsuz etkileyecek tablolar ortaya çıkabilmekte, bireyin kişiler arası problemler yaşamasına neden olabilmektedir (Haaga ve ark., 1995; Kant, D'Zurilla ve Maydeu-Olivares, 1997).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gelecekte sağlık hizmeti verecek olan hemşirelik öğrencilerinin anksiyete düzeyini ve kişilerarası problem çözme yönelimlerin etkisini tespit etmek amacıyla yapılan çalışma sonucunda, öğrencilerin orta düzeyde anksiyete hissettiklerini ve orta düzeyde kişiler arası problem çözme becerisine sahip olduğu belirlenmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, gelişim dönemleri açısından hem sosyal hem de akademik sorunları olabilen hemşirelik öğrencilerin ruhsal sağlıkları yönünden taramaların yapılması önemli bir müdahale olacaktır. Bu taramalar sonrasında anksiyete, kişiler arası problem gibi psikososyal sorunları olan öğrencilerin belirlenmesi ve üniversite bünyesinde düzenlenecek programlarla ruhsal açıdan desteklenmesi gerekmektedir. Bu programların genel olarak öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri, duygularını ve düşüncelerini paylaşabilecekleri, problemlerine ortak çözümler üretebilecekleri grup etkinliği şeklinde olması olumlu sonuçlar elde edilmesini sağlayabilir. Ayrıca uygulamaların etkinliğinin

sürdürülebilirliğinin tespiti için 6 ay - 12 ay gibi tekrarlı ölçümlerin yapıldığı araştırmaların yapılması literatüre katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

Adler, A. (2015). Sosyal Roller ve Kişilik. (Editör: Yörükhan T). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları 4. Baskı. İstanbul

Balanza, G. S., Morales, M. I., Guerrero, M.J. ve Conesa, C. A. (2008). Academic and psycho-socio-familiar factors associated to anxiety and depression in university students. Reliability and Validity of a Questionnaire. *Rev Esp Salud Publica*, 82: 189-200.

Bayram, N. ve Bilgel, N. (2008). The prevalence and socio-demographic correlations of depression, anxiety and stress among a group of university students. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 43: 667–672.

Baysan Arabacı, L., Akın Korhan, E., Tokem, Y. ve Torun, R. (2015). Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin ilk klinik deneyim öncesi-sırası ve sonrası anksiyete ve stres düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Journal of Hacettepe University Faculty of Nursing*, 2(1), 1-16.

Beck A. T, & Clark A. D. (1997). An information processing model of anxiety: Automatic and strategic processes. *Behavioral Research Theory*, 35(1), 49-58.

Beck, A. T., Epstein, N., Brown, G., & Steer, R.A. (1988). An inventory for measuring clinical anxiety: Psychometric properties. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 56, 893-897

Bektaş, A. H. (2004). Hemşirelik öğrencilerinin kuramsal ve uygulamalı eğitimde yaşadıkları güçlükler ve öğretim elemanlarından beklentileri. *Hemşirelik Forumu*, 5(5), 45-54.

Bíró, É., Balajti, I., Ádány, R., ve Kósa, K. (2010). Determinants of mental well-being in medical students. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 45(2), 253-258. <https://doi.org/10.1007/s00127-009-0062-0>

Çam, S., ve Tümkaya, S. (2006). Üniversite öğrencilerinde kişilerarası problem çözme. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 119-132.

Çelikel, F. Ç. ve Erkorkmaz, Ü. (2008). Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve umutsuzluk düzeyleri ile ilişkili etmenler. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 45: 122-129.

Deniz, M. E. ve Sümer, A. S. (2010). Farklı özanlayış düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinde depresyon, anksiyete ve stresin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(158): 115-127.

Ekinçi, E., Güngörmüş, K. ve Topçu G, Kerek E. (2012). Hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası ilişki düzeylerinin belirlenmesi. *Bozok Tıp Dergisi* 2:33–8

Erbil, N., Kahraman, A. N., ve Bostan, Ö. (2006). Hemşirelik öğrencilerinin ilk klinik deneyim öncesi anksiyete düzeylerinin belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 9(1), 10-16.

Görgülü, S. (1988). Hemşirelik ve anksiyete. *Türk Hemşireler Dergisi* 1988; 38:23-24.

Gümüş, F., ve Zengin, L. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinde Anksiyete, Depresif Belirti Sıklığı ve İlişkili Faktörler. *Van Tıp Dergisi*, 25(4), 527-534. <https://doi.org/10.5505/vtd.2018.38268>

Haaga, D. A., Fine, J. A., Terrill, D. R., Stewart, B. L., & Beck, A. T. (1995). Social problem-solving deficits, dependency, and depressive symptoms. *Cognitive Therapy and Research*, 19(2), 147-158.

Kacur, M. ve Atak, M. (2011). Üniversite öğrencilerinin sorun alanları ve sorunlarla başetme yolları: Erciyes üniversitesi örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(31): 273-297.

Kant, G. L., D'Zurilla, T. J., & Maydeu-Olivares, A. (1997). Social problem solving as a mediator of stress-related depression and anxiety in middle-aged and elderly community residents. *Cognitive therapy and research*, 21(1), 73-96.

Karaca, A., Yıldırım, N., Ankaralı, H., Açıkgöz, F., ve Akkuş, D. (2017). Hemşirelik Öğrencilerinin Algılanan Klinik Stres Düzeyi, Stres Cevapları ve Başetme Davranışları. *Journal of Psychiatric Nursing*, 8(1), 32-39. <https://doi.org/10.14744/phd.2017.22590>

Kavaklı, Ö. (2018). İntörn hemşirelik öğrencilerinin proaktif kişilik özelliği ile çatışma çözme yaklaşımı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 15(1), 9-15. <https://doi.org/10.5222/HEAD.2018.009>

McEwen, Mv ve Brown, S. C. (2002). Conceptual frameworks in undergraduate nursing curricula: report of a national survey. *Journal of Nursing Education*, 41(1): 5–14.

Öz, F., ve Hiçdurmaz, D. (2012). Hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası çatışmaları çözme yaklaşımları. *Journal of Hacettepe University Faculty of Nursing*, 19(1), 1-15.

Özgür, G., Babacan Gümüş, A., ve Gürdağ, Ş. (2011). Hastanede çalışan hemşirelerde ruhsal belirtilerin incelenmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 24(4), 296-305.

Papazisis G, Tsiga E, Papanikolaou N, Vlasiadis I, Sapountzi-Krepia D. Psychological distress, anxiety and depression among nursing students in Greece. *International Journal of Caring Sciences* 2008;1(1):

Peng, L., Zhang, J., Li, M., Li, P., Zhang, Y., Zuo, X., ... ve Xu, Y. (2012). Negative life events and mental health of Chinese medical students: the effect of resilience, personality and social support. *Psychiatry research*, 196(1), 138-141. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2011.12.006>

Yıldırım, B. ve Özkahraman, S. (2011). Critical thinking in nursing process and education. *Int J Hum Social Sci*, 1(13), 257-262.

Yılmaz, M. ve Ocakçı, A. F. (2010). Bir kız öğrenci yurdunda kalan üniversite öğrencilerinin anksiyete düzeylerinin belirlenmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 3(1): 15-23.

Yılmaz, S., Hacıhasanoğlu, R. ve Çiçek, Z. (2006). Hemşirelerin genel ruhsal durumlarının incelenmesi. *Sted*, 15:92-97.